

Я – громадянин

Як ви справилися із завданням?

Підготовлені звернення вивішуємо на дошці. Поруч бажано розмістити і ті колективні роботи, які учні виконували упродовж всього навчального року (плакати, листівки, стінні газети, емблеми тощо).

Невблаганно летить час. Здавалося б, не так давно було 1 вересня, і ви починали новий навчальний рік. Сьогодні вже весна, і навчання завершується. Крок за кроком упродовж всього року разом із курсом «Вчимося бути громадянами» ви занурювалися у відомі і маловідомі теми. Всі разом намагалися з'ясувати для себе: хто ви в сім'ї, на вулиці, в школі, що ви можете зробити для родини, сусідів, товаришів, однокласників тощо. Ви пізнавали нове і розуміли, що вже щось знаєте, а щось відкриваєте заново. Вам доводилося виконувати різні завдання як самотійно, так і залучаючи знайомих, друзів, однокласників, вчителів, сусідів. Можливо, у вас навіть виникали запитання: «А для чого я це роблю, чи потрібно мені це, чи знадобиться отримане в житті?» Відповідь на ці запитання спроможні дати лише ви.

Працюємо в групах

Група 1. Дати відповідь на запитання: **Що ми робили? Що ми вчили?** Відповідь подайте, використовуючи малюнок: учень підіймається сходами, де на кожній сходинці вкажіть теми, які ви запам'ятали, та перерахуйте справи і завдання, які ви виконували упродовж року.

Група 2. Дати відповідь на запитання: **Для чого ми вивчали курс?** Відповідь подайте, використовуючи малюнок: перед учнями два великих яблука. На одному напис «Ми вже знаємо», на другому — «Ми вже вміємо».

Група 3. Дати відповідь на запитання: Де ми зможемо використати отримані знання і досвід в житті? Відповідь подайте, використовуючи малюнок: учень стоїть на перехресті багатьох доріг. Кожна із доріг — це та сфера життя, де можуть знадобитися отримані знання і вміння. Назвіть ці дороги.

Презентацію виконаних завдань нехай кожна група проведе упродовж 3 хвилин.

Пригадайте, як на першому уроці ви малювали сонце і на його променях писали, ким ви є для сім'ї, друзів, класу, держави. Саме тоді, тільки починаючи вивчати курс, ви вжили таке поняття, як «громадянин».

■ Що каже право

*Із Закону України
«Про громадянство України»*

Стаття 1.

(...) Громадянство України — правовий зв'язок між фізичною особою й Україною, що знаходить свій вияв у взаємних правах та обов'язках;

(...) Громадянин України — особа, яка набула громадянство України в порядку, передбаченому законами України та міжнародними договорами України.

Іноземець — особа, яка не перебуває в громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав;

Особа без громадянства — особа, яку жодна держава, відповідно до свого законодавства, не вважає своїм громадянином.

Із Конституції України

Стаття 24.

Громадяни мають рівні конституційні права й свободи та є рівними перед законом.

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

■ Завдання

- 1. Хто ж такий громадянин?**
- 2. Чи кожна особа, яка проживає в нашій державі, є громадянином?**
- 3. Як ви вважаєте, чому громадяни України повинні бути рівними?**

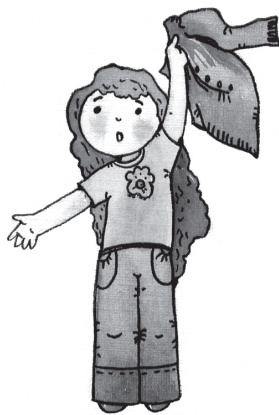
Обговорюємо

Ситуація 1. Люди, затамувавши подих, сліdkували за долею маленької дівчинки Насті Овчар, яка, рятуючи свою молодшу сестру на пожежі, отримала чисельні опіки шкіри. П'ятирічна Настя кинулася витягувати із полум'я набагато меншу за себе сестру, забувши про те, що жертвою вогню може бути й вона. Чи усвідомлювала Настя небезпеку? Як можна назвати її вчинок?

Ситуація 2. Дмитро поспішав до своєї бабусі стежкою, яка петляла між старих верб поблизу сільського ставка. Він зауважив, як неподалік на воді двоє незнайомих, використовуючи електричний струм, глушать із човна рибу. З берега було добре видно, як час від часу навколо човна спливають різного розміру рибини. Дмитро повернувся і побіг до сільської контори. Захеканий, він зайшов до кабінету сільського голови і швидко випалив: «На ставку глушать рибу!» Як можна оцінити вчинок Дмитра?

Ситуація 3. Оля йшла до школи. Дорога далека. Її подруга Марія захворіла, тому вранці сьогодні вона відправилася в дорогу одна. Вночі пройшла злива. Дорога розкисла. Йти було важко. Оля вирішила скоротити шлях і прийшла до залізничного полотна. Вона була вражена побаченим. В одному місці залізничний насип просів і утворилася велика яма. Над нею висіли металеві рейки із прикріпленими шпалами. Через хвилин 20 мав пройти ранішній потяг, у якому до кар'єру везли робітників. Кого ж покликати на допомогу? До станції, щоб повідомити про побачене, вона не встигне. Що робити? Оля вийшла на колію. Пройшла нею кілька десятків метрів у напрямку, звідки мав з'явитися потяг. Вона скинула із себе куртку,

потім червоненького светрика. Коли потяг почав наближатися, Оля зі всієї сили замахала светром. Машиніст вчасно побачив дівчинку і загальмував. Коли Оля прийшла до школи, перший урок вже закінчувався. Вчитель математики зробив їй зауваження і додав: «Вставай, Олю, раніше, щоб не запізнюватися». У відповідь Оля не сказала нічого. Чи можна вважати вчинок Олі героїчним?

Ситуація 4. Колю в класі називають «Ботаніком». Він не ображається. Ботанік так ботанік. Він справді понад усе любить рослини, а найбільше — квіти.

Коля не лише читає про рослини, він дивиться телепередачі, бере участь в різноманітних вікторинах, конкурсах, олімпіадах, вирощує розсаду і доглядає за нею. З ранньої весни і до пізньої осені біля його будинку не згасають барвисті килими із квітів. Він і однокласників своїх до цієї справи залучив. Вони домовилися висаджувати щорічно навпроти своїх будинків клумби у вигляді якихось фігур: трикутників, ромбів, овалів, сонця, місяця, тризуба тощо. Мама Колі дивиться на свого сина і каже: «Колю, зайнявся б ти якоюсь чоловічою справою. Ну хіба це хлопчача робота — вирощувати квіти?». Коля посміхається, бо знає, що мама також любить квіти. Його квіти супроводжують її всюди: біля будинку, на вулиці, навколо школи. А й справді, чи чоловіча це справа — вирощувати квіти?

Ситуація 5. Богдан сидів перед широко відкритим вікном, підперши голову руками. Він розмірковував: «Мені вже 13 років, а я так і нічого не встиг зробити. Он Настя Овчар врятувала свою сестру. Дмитро допоміг впіймати браконьєрів. Оля відвернула аварію потяга. Коля вирощує квіти. А що зробив я? Час летить, а я так нічого ще й не встиг зробити. Навчаюся так собі, «неважно». Час від часу допомагаю мамі і татові в хатніх справах. Бабусю відвідую лише тоді, як батьки скажуть. Вчора ми з друзями балончиками розмалювали сусідський паркан. Сусід підозріло дивився на мене і випитував, чи не знаю, хто це напакостив? Я сказав, що не знаю. Так сумно. І коли це вже до мене дійде черга здійснювати щось корисне і незвичайне?».

Запитання Які із наведених вчинків є громадянськими?
Чи потрібно чекати, коли ти виростеш і станеш громадянином?
Відповідь обґрунтуйте.

Обговорюємо

Використовуючи «мікрофон», дайте відповідь на запитання: «Що для вас означає бути громадянином? Чи вважаєте ви себе громадянином?» Відповідь обґрунтуйте.

СЛОВНИК

Взаємні права та обов'язки — мова йде про ситуацію, коли держава має право і обов'язки, щодо людей і навпаки — коли люди мають права і обов'язки стосовно держави.

Етнічне походження — це приналежність людини до певної групи, що живе на якійсь території, має спільну мову, культуру, побут, звичаї, традиції тощо. Наприклад, українського походження, російського походження тощо.

Майновий стан — стан, який вказує на матеріальне благополуччя людини. Наприклад, володіння будинком, машиною або ж навпаки — відсутність будь-яких матеріальних благ.

Правовий зв'язок — зв'язок, що здійснюється за допомогою права. Наприклад, ви є громадянином України, це означає, що держава зобов'язана турбуватися про вас і що ви повинні дбати про свою державу.

Соціальне походження — приналежність до певної групи людей: робітників, службовців, селян, городян тощо.